

Samenwerken in de “Duinstreek”

Bestuursopdracht verkenning samenwerking Bergen, Castricum, Heiloo en Uitgeest

mei 2013

1. INLEIDING

De gemeenteraden van Bergen, Heiloo en Uitgeest hebben in de afgelopen periode¹ moties aangenomen waarin staat de samenwerking tussen deze gemeenten en Castricum te verkennen en hierover te rapporteren aan de raad. Dit document is de bestuursopdracht tot deze verkenning.

2. WAAROM SAMENWERKEN?

Samenwerking is geen doel op zich, maar moet een (meetbare) meerwaarde hebben. De roep om samenwerking en schaalvergroting wordt steeds luider. Ze is voor een belangrijk deel ingegeven vanuit de behoefte efficiënter te kunnen werken zonder de dienstverlening aan onze inwoners, verenigingen, instellingen en bedrijven aan te tasten. Door samen te werken verwachten wij voor inwoners, bedrijfsleven en maatschappelijke partners meer Kwaliteit te kunnen genereren, minder Kwetsbaar te zijn en Kosten te kunnen beheersen (de drie K's). Kwaliteit en continuïteit zijn belangrijke overwegingen. Samenwerking hoeft niet per definitie alleen maar tot financieel voordeel te leiden. Incidentele kosten gaan hierbij vaak voor de (structurele) baten uit. Voor de vier gemeenten in hun huidige omvang (zie tabel) is het vrijwel onmogelijk om alle huidige en nieuwe taken, voortkomend uit de taakoverdracht van het rijk en alle bezuinigingen, zelfstandig uit te voeren. Ver- en verdergaande niet-vrijblijvende samenwerking kan noodzakelijk zijn om toekomstbestendig te zijn en vooral te blijven.

Grootte van de gemeenten:

Bergen	30.701
Castricum	34.402
Heiloo	22.615
Uitgeest	13.032

De aanname voor samenwerking met deze gemeenten is dat de gemeenten vanuit verschillende perspectieven overeenkomsten vertonen. Het karakter van de gemeenten is groen, ze worden gekenmerkt door kleinschaligheid en hebben een vergelijkbare demografische opbouw en samenstelling van de beroepsbevolking. Daarnaast spelen cultuuraspecten zoals de menselijke maat en korte lijnen naar de inwoners, een belangrijke rol.

Vanuit dit startpunt hebben wij vier kernpunten geformuleerd waaraan samenwerking in de "Duinstreek" moet voldoen:

1. Kwalitatief prima dienstverlening,
2. zo dicht mogelijk bij de inwoners,
3. vanuit een krachtige positie,
4. in de relevante regio's.

¹ Bergen op 23 april, Heiloo op 8 april en Uitgeest op 25 april 2013

3. HUIDIGE SAMENWERKINGSVORMEN

Naast samenwerking in gemeenschappelijke regelingen wordt er door Bergen, Castricum en Heiloo samengewerkt binnen de regio Alkmaar². Daarin wordt zowel op strategisch niveau als op beleidsuitvoeringniveau samen opgetrokken. Zo zijn er diverse uitvoeringsinitiatieven (zoals een intergemeentelijke sociale dienst, ICT, belastingen en basisregistratie personen).

De huidige samenwerkingsverbanden van de gemeente Uitgeest zijn vooral gericht op Castricum en de regio IJmond.

In een bijlage van het nog op te stellen projectplan zal specifiek worden aangegeven welke samenwerkingsverbanden er al zijn.

4. DE BESTUURSOPDRACHT

De colleges van de gemeenten Bergen, Castricum, Heiloo en Uitgeest stellen vast dat;

- door decentralisaties en bezuinigingen de gemeentelijke dienstverlening steeds verder onder druk wordt gezet,
- op korte termijn de nadere opdracht tot uitwerking van deze Bestuursopdracht in een plan van aanpak daarom zeer wenselijk is.

De colleges verstrekken hun gemeentesecretarissen de opdracht om te verkennen wat de samenwerkingsmogelijkheden zijn op alle beleidsterreinen:

Daarbij wordt aangegeven:

- Wat mogelijke samenwerkingsvormen kunnen zijn.
- Een indicatie van de kosten en opbrengsten per onderdeel van samenwerking.

Deze verkenning voor 1 januari voor te leggen aan de gemeenteraden.

5. RANDVOORWAARDEN EN RISICO'S

Randvoorwaarden

1. Gemeenten behouden hun eigen bestuurlijke autonomie.
2. Gemeentelijke dienstverlening dient dicht bij de burgers plaats te vinden.
3. Oplossingen dienen toekomstbestendig te zijn.
4. Er moet sprake te zijn van bestuurlijke regie en sturing op proces.
5. Samenwerking vindt plaats op basis van gelijkwaardigheid.
6. Verdeling van de kosten van deze bestuursopdracht vindt plaats naar rato van inwoners.

Mogelijke risico's en beheersmaatregelen:

<i>Risico's</i>	<i>Beheersmaatregel</i>
-----------------	-------------------------

² Deelnemers daarvan zijn: Alkmaar, Bergen, Castricum, Graft-De Rijk, Heiloo, Heerhugowaard, Langedijk en Schermer.

Politieke interventies/wisselingen	Regelmatige communicatie naar de raden en resultaten zichtbaar maken
Vertraging in bestuurlijke en politieke besluitvorming	Goede procesplanning en afstemming tussen de gemeentesecretarissen en griffiers
Uitblijven van zichtbare acties	Naast de inhoud ook informatie geven over het proces
Aantal uren dat in het onderzoek naar de samenwerking gaat zitten	Strakke projectplanning
Onrust organisatie	Duidelijke communicatie met personeel Betrekken ondernemingsraden

6. ONDERZOEKSOPZET

Het doel van de verkenning is om een inschatting te maken in welke mate er draagvlak is bij de partijen om samen te werken en te identificeren welke samenwerkingsterreinen hiervoor in aanmerking komen. De verkenning vindt langs twee sporen plaats; een bestuurlijk/politiek spoor en een ambtelijk spoor.

<i>Bestuur/politiek</i>	<i>Ambtelijk</i>
Interviews collegeleden/raadsleden	Kennismaking management teams
Rondetafelgesprekken colleges	Opzetten projectorganisatie
Gezamenlijke bijeenkomsten raden	Inventarisatie samenwerkingsverbanden
	Identificeren nieuwe samenwerkingsterreinen
	Inventarisatie en uitwerking pilotprojecten

De verkenning moet leiden tot het vaststellen van de 'samenwerkingsterreinen' door de vier raden.

Naast deze inventarisatie zal ook meteen na vaststelling van deze bestuursopdracht gestart worden met het inventariseren en uitwerken van een drietal pilotprojecten.

1. groen en grijs
2. klanten contact centrum (frontoffice)
3. human resource management

Dit doen we om vanuit de praktijk ervaring op te doen. De resultaten van deze pilots kunnen worden gebruikt bij het opzetten van nieuwe werkverbanden.

7. ORGANISATIE: ROLLEN EN TAKEN

De vier colleges zijn de *bestuurlijke* opdrachtgever voor de bestuursopdracht. Zij worden vertegenwoordigd door het bestuurlijk team waaraan de portefeuillehouders regionale samenwerking deelnemen:

- Zij vertegenwoordigen de bestuurlijke *wil* om projecten te realiseren en geven de kaders aan waarbinnen de opdracht gerealiseerd moet worden.

- Zij dragen zorg voor afstemming en eventuele verdediging van de opdracht richting raad.

De vier gemeentesecretarissen zijn de *ambtelijk* opdrachtgevers:

- Nemen namens de ambtelijke organisatie de opdracht van het college aan: onderhandelen met de bestuurlijk opdrachtgevers wanneer opgegeven grenzen/wensen niet haalbaar zijn.
- Bewaken de opdracht in relatie tot inzet van middelen.

De projectleiding komt in handen van een team met 4 vertegenwoordigers van de gemeenten:

- Realiseert de opdracht en is daarbij verantwoordelijk voor de uitvoering.
- Werkt volgens de afgesproken aanpak en binnen de afgesproken bestuurlijke, financiële en organisatorische kaders.
- Is verantwoordelijk voor het ambtelijke proces om te komen tot beslisdocumenten.
- Is verantwoordelijk voor de informatiestroom naar de bestuurlijk en ambtelijke opdrachtgevers.

De projectleider geeft leiding aan een projectteam dat is samengesteld uit personen uit de vier gemeenten.

De raden zullen betrokken worden bij deze bestuursopdracht omdat zij via moties expliciet om dit onderzoek hebben gevraagd. Deze bestuursopdracht zal ter inzage worden gelegd en zij ontvangen periodiek voortgangsrappportages over de voortgang van het onderzoek. Ook zullen raadsleden betrokken worden bij het onderzoek zelf tijdens de rondetafelgesprekken (zie planning).

8. PLANNING

wanneer	wat	wie
eind mei 2013	Vaststellen bestuursopdracht	colleges B&W
juni	Aanstellen projectteam Inventarisatie pilotprojecten en bestaande samenwerkingsverbanden	gemeentesecretarissen, projectteam
voor 1 juli	Gemeenschappelijke informatieronde	raadsleden
juli-okt.2013	Interviews Identificeren samenwerkingsterreinen Uitwerking Pilotprojecten	bestuurders, gemeentesecretarissen, managers, projectteam
sept./okt. 2013	Rondetafelgesprekken	bestuurders, raadsleden, managers
1 januari 2014	Vaststellen samenwerkingsterreinen en uitvoeringsprogramma	bestuur, raad
	Afronding en evaluatie pilotprojecten	ambtelijk, bestuurlijk

Tijdens het traject zal het personeel van de vier gemeenten zoveel mogelijk op gelijke wijze geïnformeerd worden op het zelfde moment. In het projectplan worden hier nadere afspraken over gemaakt.